

LISTA TEMATÓW DO WEWNĘTRZNEJ CZĘŚCI EGZAMINU MATURALNEGO Z JEZYKA POLSKIEGO

MATURA 2017

I. LITERATURA

1. Różne obrazy przyrody w literaturze. Przedstaw sposoby ich kreowania i funkcje w wybranych utworach.
2. Zaprezentuj wybrane portrety kobiet w literaturze różnych epok. Wskaż podobieństwa i różnice w ujęciu tego motywu.
3. Odwołując się do wybranych przykładów, omów funkcjonowanie motywu snu w literaturze różnych epok.
4. Na przykładzie utworów z różnych epok zaprezentuj, jak przedstawiano w literaturze polskiej obraz dworku ziemiańskiego.
5. Reinterpretacje mitów w literaturze. Scharakteryzuj sposoby i funkcje tego zjawiska na wybranych przykładach .
6. Na wybranych przykładach omów zjawisko przenikania się świata realnego i fantastycznego w utworach literackich.
7. Na podstawie wybranych utworów literackich z różnych epok zaprezentuj, jak funkcjonuje w literaturze motyw miasta.
8. Pokora i bunt – dwie postawy wobec Boga. Scharakteryzuj je, odwołując się do wybranych przykładów literackich z różnych epok.
9. Odwołując się do dzieł reprezentujących różne rodzaje literackie, zaprezentuj przykłady zastosowania groteski jako konwencji literackiej.
10. Prześledź, jak funkcjonuje motyw Syberii w literaturze polskiej XIX i XX wieku.
11. Pisarze wobec przeszłości. Odwołując się do wybranych utworów, omów przykłady kreacji postaci historycznych w literaturze.
12. Na przykładzie utworów z kilku epok zaprezentuj różne sposoby rozumienia roli poety i literatury w życiu narodu.
13. Przedstaw funkcjonowanie motywu przemijania w wybranych utworach różnych epok.
14. Na wybranych przykładach przedstaw funkcjonowanie motywów tyrtejskich w literaturze polskiej.
15. Topos wędrówki i doświadczeń wynikających z podróży. Omów zagadnienie na wybranych przykładach dzieł literackich.
16. Motywy biblijne w literaturze dawnej i współczesnej. Omów różnorodność ich funkcji i sposobów wykorzystania w oparciu o wybrane przykłady.
17. Topos świata-teatru. Zaprezentuj zagadnienie, odwołując się do tekstów z różnych epok.
18. Omów różne postacie tragizmu w wybranych utworach literatury dawnej i współczesnej.
19. Kulinarium w literaturze, sposoby ich opisywania i pełnione funkcje. Zaprezentuj zagadnienie, odwołując się do wybranych utworów z różnych epok.
20. Bohaterowie literaccy w poszukiwaniu szczęścia. Omów temat, odwołując się do literatury różnych epok.
21. Świat jako ogród i świat jako labirynt. Na podstawie wybranych utworów literackich z różnych epok omów te dwa sposoby postrzegania rzeczywistości przez człowieka.

22. O pożytkach i niebezpieczeństwach czytania. Przedstaw na wybranych przykładach wpływ lektury na osobowość i losy bohaterów literackich.
23. Na podstawie utworów z różnych epok omów, jak ukazane są w literaturze postaci świętych.
24. Ars moriendi - literackie obrazy umierania i śmierci. Zaprezentuj problem, odwołując się do wybranych tekstów.
25. Topos tańca w literaturze. Omów sposób jego prezentacji i funkcje w wybranych utworach z różnych epok.
26. Biesiady, wesela i bale. Przedstaw funkcjonowanie motywu zabawy w wybranych utworach literackich.
27. Obraz matki w literaturze. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych przykładów z różnych epok.
28. Na podstawie wybranych utworów zaprezentuj motyw ojca w literaturze różnych epok.
29. Na podstawie wybranych utworów zaprezentuj motyw przyjaźni w literaturze różnych epok.
30. Motyw buntu w wybranych dziełach literatury polskiej i obcej. Omów zagadnienie, odwołując się do tekstów z różnych epok.
31. Motyw winy i kary. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych przykładów z różnych epok.
32. Wizerunek władcy i różne sposoby jego kreowania. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych przykładów z literatury polskiej i obcej.
33. Modele małżeństw literackich. Omów zagadnienie, odwołując się do tekstów z różnych epok.
34. Artysta jako bohater literacki. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych utworów z różnych epok literackich.
35. Portrety Polaków w literaturze. Omów temat, odwołując się do wybranych utworów z kilku epok.
36. Na podstawie wybranych utworów z różnych epok omów funkcję śmiechu w literaturze.
37. Lekarz jako bohater literacki. Omów temat, odwołując się do wybranych utworów z różnych epok.
38. Topos nieśmiertelnej sławy poety. Omów zagadnienie na wybranych przykładach z różnych epok.
39. Symbolizm i impresjonizm jako techniki obrazowania natury. Omów zagadnienie na podstawie wybranych tekstów młodopolskich.
40. Kamienica jako przestrzeń życia człowieka. Omów temat na podstawie wybranych utworów.
41. Przedmioty w literaturze. Omów sposoby ich przedstawienia i funkcje, jakie pełnią w wybranych utworach.
42. Świat wartości człowieka renesansu. Przedstaw temat, odwołując się do wybranych utworów literackich.
43. Od herosa do pantoflarza. Przedstaw portret mężczyzny w wybranych utworach literatury polskiej i obcej.
44. Ekspiacja (odkupienie win) jako droga powrotu do człowieczeństwa. Omów na wybranych przykładach literackich.

45. Różne aspekty samotności. Rozważ problem, wykorzystując przykłady z literatury.
46. Tytuł, motto, ostatnia scena jako klucze do interpretacji dzieła literackiego. Omów zagadnienie na wybranych przykładach.
47. Wartości i ideały sarmackie w literaturze polskiej. Omów zagadnienie w oparciu o wybrane utwory z różnych epok.
48. Konfrontacja marzeń z rzeczywistością. Na przykładzie wybranych tekstów zaprezentuj motyw, uwzględniając jego różnorodne ujęcia.
49. Wygnaniec, tułacz, pielgrzym jako bohater literacki. Omów temat, odwołując się do wybranych utworów z XIX i XX wieku.
50. Różne wizerunki Matki Boskiej w literaturze. Omów temat w oparciu o utwory z różnych epok..
51. Drzewo jako świadek i uczestnik życia postaci literackich. Omów temat na wybranych przykładach.
52. Koncepcja Boga w literaturze różnych epok. Omów funkcjonowanie motywu, odwołując się do wybranych przykładów.
53. Różne modele rodziny. Przedstaw motyw, odwołując się do wybranych przykładów literackich.
54. Metamorfozy bohaterów literackich. Omów problem na wybranych przykładach z różnych epok.
55. Różne oblicza patriotyzmu. Omów temat, odwołując się do utworów z różnych epok.
56. To się czyta dzisiaj! – modni pisarze, modne książki. Omów – na przykładzie dwóch – trzech twórców spoza szkolnego kanonu – przyczyny popularności niektórych autorów i książek. Sformułuj własną opinię na ten temat (Larsson, E. L. James, Wharton, Coelho, Libera, Pilch, Gretkowska, Grochola i in.).
57. Zbrodniarz jako bohater literacki. Porównaj różne kreacje takich bohaterów.
58. Przedstaw, jaką funkcję w kreacji bohaterów literackich ukrywających swoją tożsamość pełnią kostium, maska, przebranie. Wykorzystaj wybrane utwory literackie.
59. Przeanalizuj sposoby kreacji postaci Żydów w literaturze polskiej XIX lub XX wieku. Odwołaj się do wybranych przykładów.
60. W poszukiwaniu straconego czasu. Porównaj różne ujęcia tematu powrotu do przeszłości w wybranych utworach literackich.

II. ZWIĄZKI LITERATURY Z INNYMI DZIEDZINAMI SZTUKI

1. Obraz okupowanej Warszawy w literaturze i filmie. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych przykładów.
2. Różne oblicza rewolucji w literaturze i innych sztukach (malarstwie, filmie). Dokonaj analizy porównawczej wybranych dzieł.
3. Filmy Andrzeja Wajdy jako interpretacje dzieł literatury polskiej. Omów wybrane przykłady.
4. Dialog z tradycją romantyczną w literaturze XX wieku i filmie. Omów na wybranych przykładach.
5. Język filmu i język literatury. Porównaj dzieło literackie i jego różne filmowe adaptacje.
6. Bohater literacki a jego filmowa kreacja. Przedstaw zagadnienia na wybranych przykładach.

7. Artystyczne interpretacje historii w literaturze i malarstwie (np. H. Sienkiewicz i J. Matejko). Dokonaj analizy porównawczej dzieł.
8. Symbol jako środek wyrazu i jego funkcje. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych przykładów literackich i malarskich.
9. Na wybranych przykładach przedstaw różnorodne ujęcia motywu pożegnania w literaturze i innych dziedzinach sztuki.
10. Pejzaż romantyczny w poezji i malarstwie. Porównaj ujęcie motywu i jego wymowę na wybranych przykładach.
11. Ukaż na wybranych przykładach różnych tekstów kultury fascynację artystów folklorem.
12. Na podstawie wybranych przykładów przedstaw funkcjonowanie motywu Tatr w literaturze i malarstwie.
13. Na podstawie wybranych przykładów zaprezentuj różnorodne ujęcia motywu ogrodu w literaturze i innych dziedzinach sztuki.
14. Dzieło sztuki jako inspiracja dla literatury. Omów zagadnienie na wybranych przykładach.
15. Groteska jako zjawisko literackie i artystyczne. Omów zagadnienie na wybranych przykładach.
16. Odwołując się do wybranych przykładów, omów różne ujęcia motywu Sądu Ostatecznego w literaturze i sztuce.
17. Na wybranych przykładach przedstaw funkcjonowanie motywu maryjnego w literaturze i sztuce.
18. Na wybranych przykładach zaprezentuj plastyczne i literackie przedstawienia Arkadii.
19. Motyw powstań narodowych w literaturze i malarstwie XIX wieku. Omów temat na wybranych przykładach.
20. Sceny batalistyczne w literaturze, malarstwie i filmie. Przedstaw i porównaj sposoby prezentacji na wybranych przykładach.
21. Odwołując się do wybranych przykładów literackich i filmowych, przedstaw funkcjonowanie motywu dziecka.
22. Artystyczna interpretacja motywu „vanitas” w literaturze i sztukach plastycznych. Porównaj różnorodne jego funkcje, odwołując się do wybranych dzieł z różnych epok.
23. Różne relacje ojca z synem. Omów temat na przykładzie wybranych dzieł literackich, malarskich i filmowych.
24. Inspiracje i sposoby wykorzystania muzyki w literaturze dawnej i (lub) współczesnej. Omów na wybranych przykładach.
25. Literackie i filmowe obrazy II wojny światowej. Omów temat na wybranych przykładach.
26. Interpretacja dzieł sztuki w literaturze (np. S. Żeromski, W. Szymborska, Z. Herbert, S. Grochowiak). Analizując wybrane przykłady, zastanów się, jaką funkcję pełni w literaturze dzieło sztuki.
27. Odwołując się do wybranych utworów literackich i filmowych, rozważ, jaką rolę może odgrywać środowisko rodzinne w kształtowaniu charakteru młodego człowieka.
28. Interpretacje dzieł malarskich w piosenkach Jacka Kaczmarskiego. Odwołując się do wybranych utworów barda, zanalizuj, w jaki sposób interpretuje on obrazy artystów różnych epok.

29. Karykatura jako jeden ze sposobów prezentacji człowieka. Omów zagadnienie na wybranych przykładach różnych tekstów kultury.
30. Inspiracje antyczne w kulturze. Scharakteryzuj je, analizując wybrane dzieła literackie i inne (np. malarskie, rzeźbiarskie, architektoniczne).
31. Inspiracje biblijne w kulturze. Scharakteryzuj je, analizując wybrane dzieła literackie i inne (np. malarskie, rzeźbiarskie, architektoniczne).
32. Kanony kobiecej urody w literaturze i malarstwie różnych epok. Scharakteryzuj je, odwołując się do wybranych przykładów.
33. Motyw tańca w literaturze, sztukach plastycznych i filmie. Omów sposób jego przedstawiania i funkcje na wybranych przykładach.
34. Motyw anioła i jego funkcje w literaturze i sztuce różnych czasów. Zaprezentuj temat na wybranych przykładach.
35. Wielkie bitwy historii w literaturze, malarstwie i filmie. Omów zagadnienie na wybranych przykładach.
36. „Dziady” A. Mickiewicza w znanych interpretacjach teatralnych i filmowych. Omów na wybranych przykładach.
37. Arkadia dzieciństwa zapisana w literaturze i malarstwie. Przedstaw zagadnienie w oparciu o wybrane teksty kultury.
38. Motyw czterech pór roku w literaturze i sztuce. Przedstaw zagadnienie na wybranych przykładach.
39. Filmowa adaptacja lektury szkolnej – komentarzem dzieła? Dokonaj porównania tekstu literackiego z dziełem filmowym, odwołując się do wybranych przykładów.
40. Scharakteryzuj sposób przedstawiania rzeczywistości w czasach PRL-u, analizując wybrane utwory literackie i filmowe.
41. Sport w literaturze i sztuce. Przedstaw zagadnienie w oparciu o wybrane przykłady.
42. Eros i Tanatos. Miłość w cieniu śmierci w różnych tekstach kultury oraz sztuce. Dokonaj analizy wybranych dzieł.
43. Brzydota jako obiekt zainteresowania twórców literatury i sztuki na przestrzeni epok. Omów problem, analizując wybrane przykłady.

III. JĘZYK

1. Dokonaj analizy językowej i kulturowej przysłów polskich (na przykładzie przysłów o wybranej tematyce).
2. Język mówiony jako tworzywo literatury, np. w twórczości B. Prusa, J. Tuwima, M. Białoszewskiego, S. Barańczaka, D. Masłowskiej. Dokonaj analizy celowo dobranych utworów.
3. Język jako instrument walki o władzę. Omów problem, dokonując analizy wybranych materiałów wyborczych.
4. Język prasy. Omów różne odmiany stylu publicystycznego (na konkretnych przykładach).
5. Dokonując analizy języka piosenek jednego z zespołów młodzieżowych, wyjaśnij zasadność doboru środków wyrazu.
6. Omów język wybranych postaci literackich ze szczególnym uwzględnieniem cech ujawniających ich przynależność środowiskową i charakter.

7. Komizm słowny i sposoby jego realizacji w utworach różnych autorów i epok. Rozwiń temat, analizując wybrane przykłady.
8. Scharakteryzuj różne typy stylizacji językowej i ich funkcje na wybranych przykładach z literatury współczesnej.
9. Zapożyczenia językowe. Omów problem i oceń zasadność najnowszych zapożyczeń w języku polskim na podstawie wybranych przykładów.
10. Na wybranych przykładach tekstów propagandowych omów zjawisko nowomowy.
11. Współczesne zapożyczenia angielskie. Omów sposoby adaptacji anglicyzmów i ustosunkuj się do zasadności ich wprowadzenia do polszczyzny, odwołując się do wybranych przykładów.
12. Dokonując analizy zgromadzonego materiału, scharakteryzuj język sprawozdań sportowych.
13. Analizując język i formy reklam, przedstaw obraz świata, jaki one kreują.
14. Związki frazeologiczne - istotny składnik współczesnej polszczyzny. Omów ich podstawowe funkcje i odmiany, opierając się na wybranych przez siebie przykładach.
15. Neologizmy językowe. Omów mechanizmy ich powstawania i utrwalania w języku, opierając się na własnych obserwacjach i literaturze fachowej.
16. Mechanizmy powstawania i utrwalania się błędów językowych. Omów, opierając się na własnych obserwacjach i literaturze fachowej.
17. Język i styl czasopism adresowanych do młodzieży. Omów w oparciu o jeden lub kilka przykładów.
18. Nazwiska i nazwy "znaczące" w utworach literackich. Omów je, odwołując się do wybranych przykładów.
19. Uproszczenia, skróty, elipsy jako przejaw tendencji rozwojowych języka. Odwołując się do wybranych przykładów, określ ich funkcje.
20. Na przykładzie wybranych utworów literackich scharakteryzuj różne typy stylizacji językowej i określ funkcje, jakie pełni ona w tekstach.
21. Stylizacja biblijna w literaturze. Zaprezentuj zagadnienie na wybranych przykładach.
22. Retoryka jako sztuka przekonującego mówienia. Na podstawie wybranych przykładów, dokonaj analizy i omówienia środków retorycznych.
23. Charakterystyczne cechy języka wybranej epoki. Omów zagadnienie, ilustrując swe spostrzeżenia przykładami z tekstów literackich.
24. Scharakteryzuj język ekonomistów jako jedną z odmian środowiskowych polszczyzny. Ułóż mini-słowniczek ekonomiczny.
25. Funkcje metafory w języku poetyckim i potocznym. Omów zagadnienie na wybranych przykładach.
26. Na wybranych przykładach utworów literackich przedstaw proces powstawania, znikania i zmiany znaczeń wyrazów.
27. Funkcje elementów gwarowych we współczesnej kulturze. Omów zagadnienie na wybranych tekstach literackich, tekstach piosenek lub dialogach filmowych.
28. Zaprezentuj, na podstawie zebranego materiału językowego, charakterystyczne cechy języka wybranej współczesnej grupy środowiskowej.
29. Nazwy potraw i dań w Polsce dawnej i współczesnej. Dokonaj analizy zgromadzonego materiału rzeczowego.

30. Zaprezentuj różne typy imion stosowanych w Polsce. Na podstawie wybranego materiału omów ich znaczenie, budowę i pochodzenie.